

**Askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncu maddesi-
nin tadili hakkında 1/350 numaralı kanun lâiyhası ve Millî
müdafaa ve Adliye encümenleri mazbataları**

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı 6/1143

7 - V - 1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1111 numaralı askerî mükellefiyetler kanununun 86 ve 89 uncu maddelerinin tadili hakkında M. Müdafa vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 27 - IV - 1932 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur. Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekâlet vekili
Dr. Refik

Esbabı Mucibe

Yoklama kaçakları ve bakaya askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncu maddeleri mucibince muvazzaflık hizmetlerine ilâveten geç kaldıkları müddetin iki misli müddetle ceza hizmeti görmektedirler. Bu nevi efradın kıtaya sevkleri ekseriya yeni efradın celbi zamanına tesadüf edemediğinden talim ve terbiyede diğer efratla aralarında bir fark hasıl olmakta ve ceza hizmetleri esnasında da kendileriyle aynı derecede talim görmüş efrat bulunmadığından bunların talim ve terbiyeleri daima hususî şekilde devam etmektedir.

Cezalı efradın kıtaya iltihakları gibi kıtadan infikâkleri de esas terhis efradile beraber vaki olmadığından bu aleddevam sevkıyatı icap etmektedir. Keza cezalı efrada malik olan kıtaat kadro mucibince bu miktarda acemi efrat almadıkları halde gayri muayyen zamanlarda terhis olunan cezalı efradın yerini ancak muayyen celp zamanlarında doldurmakta ve bu yüzden kıtaat kadroları celp zamanına kadar noksan kalmaktadır.

Bu cezalı efrat yüzünden dahili esnan olan efradın kâffesinin muayyen olan zamanda celp edilememesi kanunun 8 inci maddesine sarahaten muhalif olduğu gibi bunları talim ve terbiye etmeden terhis etmek mecburiyeti karşısında kalmak gibi büyük bir mahzura da tesadüf edilmektedir.

Binaenaleyh askerlikçe mahzuru görülen bu ceza hizmetinin asker edilecek efrat miktarı ordu ihtiyacından fazla kaldığı müddetçe kaldırılarak yerine hazinesi devlete daha nafi olacağı kanaati hasıl olan cezayı naktiyi ikame etmek suretile mükelleflerin yalnız muvazzaflık hizmetlerini ifa etmeleri muvafık görülmüş ve buna göre 86 ve 89 uncu maddeler tadil olunmuştur.

Milli Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. encümeni
Karar № 37
Esas № 1/350

5-VI-1932

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 7 - V - 1932 tarih ve 6/1143 numaralı tezkeresile encümenimize havale buyurulan (Askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncü maddelerinin tadiline) dair kanun lâyihası M. M. vekili Beyin huzurile müzakere edildi:

Mezkûr maddelerir. esas hükümleri: yoklama kaçacağı ve bakaya efradına muvazaflık hizmetlerinden başka ele geçtikleri veya dehalet ettikleri güne kadar geçen müddetin iki misli arkadaşlarından fazla ve cezalı hizmet gördürülmesini amir idi. Bu usul başlıca şu mahzurları doğurmuştur:

1 - Bu gibi efradın dehalet ettikleri veya ele geçtikleri zamanlar gayrı muayyen olduğundan kıtalara sevkleri, her sene muayyen zamanlarda hizmete celp ve davet edilen genç ve yeni mükelleflerle beraber icra edilmemekten mütevellit, askerlik şubelerinin ve diğer idarelerin bir çok müşkülâta maruz kalmaları ve binnetice muamelâtla intizama halel gelmesi,

2 - Bu gibi efradın kıtalara kısım kısım ve hatta münferit surette dahil olmaları sebebiyle talim ve terbiye devirlerini diğer kıta efradile beraber muntazaman takip edememeleri ve kıtalara girmeleri ile terhisleri muhtelif zamanlarda olduğundan kıta kadrolarında da mütevali tahavvüllere ve noksanlara meydan verilmesi,

3 - Yoklama kaçacağı ve bakaya efradına muvazaflık hizmetlerinden maada âzamî iki ve altı sene gibi muhtelif müddetlerle cezalı hizmet gördürülmesi sebebiyle Devletçe bu cezalı hizmetten dolayı fazla masrafın ihtiyarına mecburiyet hasıl olması,

4 - Cezalı hizmet gördürülen mezkûr efrat yüzünden bunların yerine her sene muvazaflık hizmetini görmeye amade bir çok yeni efradın bütçe ve kadrolar itibarile hizmete çağırılmaması Bu askeri mahzurları bertaraf ve Devlet hazinesine de daha nafi bir vaziyet temin etmek maksadile ceza hizmeti yerine para cezasının tatbikim ve bu usule, asker edilecek efrat miktarı ordu ihtiyacından fazla kaldığı müddetçe, devam edilmesini istihdaf eden kanun lâyihası encümenimizce de kabule şayan görülmüştür.

Ancak para cezasını fakrû acizinden dolayı verememek vaziyet ve iztirarında bulunanların, tatbikatta ceza mefhumunun tesirsiz kalmaması için, Devlet Nafia işlerinde istihdam edilmelelerinde faide mülâhaza edilerek lâyihamın birinci maddesinin sonuna, bir fıkranın ilâvesi teşirip edildi.

Lâyihamın üçüncü maddesi, esasen M. M. vekâletinin kanun teklifine dair salâhiyetini ifade ettiğinden lüzumsuz addile tayyedilmiş ve diğer maddeler aynen kabul olunmuştur. Keyfiyet Umumî heyetin tasvibine arz olunur.

M. M. Encümeni Reisi	M. M.	Kâtip	Aza	Aza	Aza
Giresun	Kars	Diyarbakir	Malatya	Tokat	Kastamonu
<i>İhsan</i>	<i>Muhittin</i>	<i>Kâzım</i>	<i>M. Nedim</i>	<i>B. Lûtfi</i>	<i>A. Rıza</i>
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Kırşehir	Elâziz	Cebelibereket	Ordu	Tokat	Kütahya
<i>L. Müfit</i>	<i>Ahmet Saffet</i>	<i>Naci</i>	<i>Recai</i>	<i>Salih</i>	<i>Hüsnü</i>
					<i>Rasim</i>

Adliye encümeni mazbatası

T. C.

Adliye encümeni

Karar No. 50

Esas No. 1/350

29-VI-1932

Yüksek Reisliğe

1111 numaralı Askerlik mükellefiyeti kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında Millî Müdafaa vekâletince hazırlanup Başvekâletin 7 - V -1932 tarih ve 6/1143 numaralı tezkeresile Adliye encümenine havale edilen kanun lâyihası M. M. encümeminin tadilâtı ve esbabı mucibe mazbatasile birlikte M. Müdafaa vekili Zekâi Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Yoklama kaçağı ve bakaya efradının muvazzaf hizmetlerinden başka ceza olarak hizmet gördürülmesine müteallik askerlik mükellefiyeti kanununun hükümlerini tadil ile bunlardan para cezası alınmasına ve bu cezayı veremiyenlerin çalıştırılmalarına dair yeni hükümleri ihtiva eden kanun lâyihasının esas itibarile kabulüne encümenimizce de karar verilmiştir.

Asıl kanunun iki maddesinin bu lâyiha ile tadilinin bir maddede gösterilmesi musip görülmiyerek muaddil maddeler ayrı ayrı yazılmış ve maddelerin yazılış tarzları da bazı cümlelerde değiştirilmiştir.

Para cezasını veremeyenlerin yalnız Nafia işlerinde tahdidi surette çalıştırılacağı hükmü encümence değiştirilerek o kabil cezalıların âmme hizmetlerine müteallik inşaat ve yol işlerinde çalıştırılmaları tensip edilerek birinci maddeye bu suretle hüküm dercedilmiştir.

Encümence yapılan tadilâtlarla lâyihamın kabulü hususu Heyeti umumiyeye arz edilerek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Ad. E. Rs. N. M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
Kocaeli	Yozgat	Balikesir	Kayseri	Çanakkale	Kocaeli
Salâhattin	A. Hamdi	Vasfi	S. Azmi	Osman Niyazi	Ragıp
Aza	Aza				
Kars	Konya				
Nazif	T. Fikret				

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1111 numaralı askerlik mükellefiyeti kanununun
86 ve 89 uncu maddelerini muaddil
kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — 1111 numaralı askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncu maddeleri aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

86 nci madde — İlk yoklamasını yaptırmış olsun olmasın her hangi bir mükellef son yoklamada bulunduğu mahal askerlik meclisine veya sefaret ve konsolosluklara gelmemiş olmakla beraber 26 ncı maddede yazılı kanunî mazeretini bildirmez ve birlikte askerlik muamelesine tâbi olduğu doğumluların celp ve sevkine kadar da gelmemiş veya ele geçmemiş bulunursa ele geçtiğinde, mahallinde yahut yol masrafı kendisi tarafından verilmek suretile en yakın mahalde bulunan iki hekime (birisinin asker olması şarttır) muayene ettirilir.

Muayene neticesinde askerlikten katiiyen ihraema karar verilenler kanunun 41 inci maddesi hükümüne göre muameleye tâbi tutulurlar.

Sıhhati muvakkaten askerliğe elverişli olmadığına dair haklarında rapor verilenlerin sevkleri tehir olunur. Bu suretle sevkleri tehir olunanların bilâhara ahvali sıhhiyeleri askerlikten ihraçlarını icap ettirirse yine 41 inci maddeye göre muameleye tâbi tutulurlar. Askerliğe elverişli oldukları anlaşılana kadar muvakkat sıhhi arızalarından dolayı sevkleri tehir olunupta bilâhara askere yarıyacakları tebeyyün edenlerin kısa hizmet iddiaları nazarı dikkate alınmamak ve cezayı naktilerini vermedikçe muvazzaflık hizmetlerine mukabil bedeli naktî vermek hakları refedilmek şartı ile askerlik meclislerince ve hali ictimada değilse idare heyetlerince numarasız asker edilirler ve sınıfları, askerlik meclisleri hali faaliyette bulunmadığı zamanlarda mmtakasmda buldukları kolordularca tesbit edilerek muvazzaf hizmetleri yaptırılmak üzere muayyen celp ve sevk zamanlarında sınıfları mürettebatına sevkolunurlar. (35 yaşını ikmal etmiş olanlarla daha büyük yaşta bulunanlar inşaat ve sair geri hizmetlerde istihdam olunurlar.) Gerek askerliğe elverişli olanlardan ve gerek askerlikten ihraç edilenlerden yaşlılarının veyahut hangi doğumlularla muameleye tâbi iseler bu doğumluların ilk kafilesinin sevk edildiği gün (dahil) den itibaren geldikleri veya ele geçtikleri güne kadar geçen beher gün için elli kuruş cezayı naktî almır. An-

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

1111 numaralı askerlik mükellefiyeti kanununun
86 ve 89 uncu maddeleri muaddil kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — 1111 numaralı askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncu maddeleri aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

86 nci madde : İlk yoklamasını yaptırmış olsun olmasın her hangi bir mükellef son yoklamada bulunduğu mahal askerlik meclisine veya sefaret ve konsolosluklara gelmemiş olmakla beraber 26 ncı maddede yazılı kanunî mazeretini bildirmez ve birlikte askerlik muamelesine tâbi olduğu doğumluların celp ve sevkine kadar da gelmemiş veya ele geçmemiş bulunursa ele geçtiğinde mahallinde yahut yol masrafı kendisi tarafından verilmek suretile en yakın mahalde bulunan iki hekime (birisinin asker olması şarttır) muayene ettirilir.

Muayene neticesinde askerlikten katiiyen ihraema karar verilenler kanunun 41 inci maddesi hükümüne göre muameleye tâbi tutulurlar. Sıhhati muvakkaten askerliğe elverişli olmadığına dair haklarında rapor verilenlerin sevkleri tehir olunur. Bu suretle sevkleri tehir olunanların bilâhara ahvali sıhhiyeleri askerlikten ihraçlarını icap ettirirse yine 41 inci maddeye göre muameleye tâbi tutulurlar. Askerliğe elverişli oldukları anlaşılana kadar muvakkat sıhhi arızalarından dolayı sevkleri tehir olunupta bilâhara askere yarıyacakları tebeyyün edenlerin kısa hizmet iddiaları nazarı dikkate alınmamak ve cezayı naktilerini vermedikçe muvazzaflık hizmetlerine mukabil bedeli naktî vermek hakları refedilmek şartı ile askerlik meclislerince ve hali ictimada değilse idare heyetlerince numarasız asker edilirler ve sınıfları, askerlik meclisleri hali faaliyette bulunmadığı zamanlarda mmtakasmda buldukları kolordularca tesbit edilerek muvazzaf hizmetleri yaptırılmak üzere muayyen celp ve sevk zamanlarında sınıfları mürettebatına sevkolunurlar. (35 yaşını ikmal etmiş olanlarla daha büyük yaşta bulunanlar inşaat ve sair geri hizmetlerde istihdam olunurlar). Gerek askerliğe elverişli olanlardan ve gerek askerlikten ihraç edilenlerden yaşlılarının veyahut hangi doğumlularla muameleye tâbi iseler bu doğumluların ilk kafilesinin sevk edildiği gün (dahil) den itibaren geldikleri veya ele geçtikleri güne kadar geçen beher gün için elli kuruş cezayı naktî almır.

ADLIYE ENCÜMENİNİN TADILI

1111 numaralı Askerlik mükellefiyeti kanununun bazı maddelerini tadil eden kanun lâyihası

MADDE 1 — 1111 numaralı kanunun 86 ncı maddesi aşağıda yazılı surette tadil edilmiştir:

İlk yoklamasını yaptırmış olsun olmasın her hangi bir mükellef son yoklamada bulunduğu yer askerlik meclisine yahut elçilik ve konsolosluklara gelmemiş olmakla beraber 26 ncı maddede yazılı makbul mazeretini bildirmez ve birlikte askerlik muamelesine tâbi olduğu doğumluların celp ve sevkine kadar da gelmemiş veya ele geçmemiş bulunursa ele geçtiğinde mahallinde yahut yol masrafı kendisi tarafından verilmek suretile en yakın yerde bulunan iki hekime (birisinin askeri hekim olması şarttır) muayene ettirilir.

Muayene neticesinde askerlikten katı ihraçına karar verilenler 41 inci madde hükmüne göre muameleye tâbi tutulurlar.

Sıhhati muvakkaten askerliğe elverişli olmadığına dair haklarında rapor verilenlerin sevkleri geri bırakılır. Bu suretle sevkleri geri bırakılanların sonradan sıhhi ahvali askerlikten ihraçlarını icap ettirirse yine 41 inci maddeye göre muameleye tâbi tutulurlar.

Askerliğe elverişli oldukları anlaşılanlarla muvakkat sıhhi arızalarından dolayı sevkleri geri bırakılıp sonradan askere yarayacakları anlaşılanların kısa hizmet iddiaları nazara alınmamak ve para cezası vermedikçe muvazzaflık hizmetlerine mukabil bedeli nakti vermek hakları kaldırılmak şartile askerlik meclislerince ve ictima halinde değilse idare heyetlerince numarasız asker edilirler. ve sınıfları askerlik meclisleri çalışmadığı zamanlarda mmtakasında buldukları kolordularca tesbit edilerek muvazzaf hizmetleri yaptırılmak üzere muayyen celp ve sevk zamanlarında sınıfları mürettebatına sevkolunurlar. (Otuz beş yaşını ikmal etmiş olanlarla daha yukarı yaşta bulunanlar inşaat ve sair geri hizmetlerinde istihdam olunurlar.)

Gerek askerliğe elverişli olanlardan ve gerek askerlikten ihraç edilenlerden yaştlarının veya hangi doğumlularla muameleye tâbi iseler bu doğumluların ilk kfilesinin sevk edildiği gün (bu gün dahil) den itibaren kendilerine geldikleri yahut ele geçtikleri güne kadar geçen her gün için elli ku-

eak bu para cezası ilk yoklamasını yaptırmış olanlar için 15 ve yaptırmamış olanlar için 30 liradan aşağı olamayacağı gibi geç kalınan müddet ne kadar olursa olsun cezayı nakti 200 lirayı geçemez.

Ancak bu para cezası ilk yoklamasını yaptırmış olanlar için 15 ve yaptırmamış olanlar için 30 liradan aşağı olamayacağı gibi geç kalınan müddet ne kadar olursa olsun cezayı nakti miktarı 200 lirayı geçemez.

Bu gibi ceza efrattan para cezalarını veremiyenler her bir lira mukabilinde bir gün çalışmak üzere mensup oldukları köylerle kasabaların nafıa işlerinde veyahut her iki lira mukabilinde bir gün çalışmak üzere mensup oldukları vilâyetlerin nafıa işlerinde tarik amelei mükellefesi gibi istihdam olunurlar.

89 uncu madde — Numara çekmiş veya numarasız asker edilmiş bir mükellef, birlikte sevkedileceği arkadaşlarının hini sevkinde vukubulan davet üzerine gelmez ve bu da 47 nci maddedeki sarahat veçhile kanunî bir mazerete müstenit olmadığı tasdik edilmiş bulunursa veya esnayı sevkinde askerlik yapacağı kıtaya gitmeksizin toplandığı yerden veya yoldan firar ettiği şubece tebeyyün ederse elde edildiğinde ahvali sıhhiyesine ve birlikte sevkedileceği arkadaşlarının sevki gününden itibaren geçen günlere göre 86 nci maddedeki ahkâmı umumîye veçhile cezaya ve muameleye tâbi tutulur.

89 uncu madde: Numara çekmiş veya numarasız asker edilmiş bir mükellef, birlikte sevkedileceği arkadaşlarının hini sevkinde vukubulan davet üzerine gelmez ve bu da 47 inci maddedeki sarahat veçhile kanunî bir mazerete müstenit olmadığı tasdik edilmiş bulunursa veya esnayı sevkinde askerlik yapacağı kıtaya gitmeksizin toplandığı yerden veya yoldan firar ettiği şubece tebeyyün ederse elde edildiğinde ahvali sıhhiyesine ve birlikte sevkedileceği arkadaşlarının sevki gününden itibaren geçen günlere göre 86 nci maddedeki ahkâmı umumîye veçhile cezaya ve muameleye tâbi tutulur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanunun neşrinden evvel cezalı olarak silâh altında hülunup ta ceza hizmetlerini bitirmemiş olanların mütebaki cezaları da bu ahkâma tâbidir.

İKİNCİ MADDE — Aynen

ÜÇÜNCÜ MADDE — İşbu kanunun tatbikatına Millî Müdafaa vekâletince lüzum görülmediği andan itibaren 1111 numaralı kanunun asıl olan 86 ve 89 uncu maddelerinin hükümlerinin aydoti için bir kanun teklif edilecektir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya, İera Vekilleri Heyeti memurdur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya, İera Vekilleri Heyeti memurdur.

27 - IV - 1932

Bş. V. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Şeref</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

ruş para cezası alınır. Şu kadar ki bu ceza ilk yoklamasını yaptırmış olanlar için 15 ve yaptırmamış olanlar için 30 liradan aşağı olmaz. Geç kalman müddet ne kadar olursa olsun para cezası miktarı iki yüz lirayı geçemez.

Bu gibi cezalı efrattan para cezasını veremiyenler bir liraya mukabil bir gün çalışmak üzere mensup oldukları köylerle kasabalarını amme menfaatlerine mahsus inşaat ve yol işlerinde yahut her iki liraya mukabi bir gün çalışmak üzere merbut oldukları vilâyetlerin bu işlerinde çalıştırılırlar.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 89 uncu maddesi aşağıda yazılı surette tadil edilmiştir:

Numara çekmiş veya numarasız asker edilmiş bir mükellef birlikte sevkedileceği arkadaşlarının sevki zamanında yapılan davet üzerine gelmez ve bu da 47 inci maddedeki mazeret sebeplerine müstenit olmadığı tasdik edilmiş bulunursa veya sevk sırasında askerliğini yapacağı kıtaya gitmeksizin toplandığı yerden veya yoldan firar ettiği mensup olduğu askerlik şubesince anlaşılırsa elde edildiğinde sihhî ahvaline ve birlikte sevkedileceği arkadaşlarının sevki gününden itibaren geçen günlere göre 86 nci maddede yazılı hükümler dairesinde para cezasına ve veremediği halde çalıştırılmağa tâbi tutulur.

MADDE 3 — Bu kanunun neşrinden evvel cezalı olarak silâh altında bulunupta ceza hizmetlerini bitirmemiş olanların mütebaki cezaları hakkında da 86 nci madde hükümleri dairesinde muamele olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.